

OBČINSKA UPRAVA

GLASILO „KMETSKE ŽUPANSKE ZVEZE“.

IZDAJATELJ IN LASTNIK: „KMETSKA ŽUPANSKA ZVEZA“.

Izhaja dvakrat na mesec, ter stane celoletno 6 kron, polletno pa 3 krone.

Dopise je pošiljati uredništvu „Občinske Uprave“ v Ljubljani. — Rokopisi se ne vračajo.

Odgovorni urednik:

Dr. Vladislav Pegan.

Posamezna številka 30 vinarjev.

Naročnino in oglase sprejema upravništvo „Občinske Uprave“ v Ljubljani.

Cena oglasom je za dvostopno petitno vrsto 20 vinarjev, večkratno inseriranje po dogovoru.

Važna opozoritev županom in deželnozborskim volilcem.

Sporočilo se nam je, da je izdalo c. kr. okrajno glavarstvo v N. neki občini (A.) ukaz, oziroma navodilo, da je sprejeti med volilce kmečke kurije samo one, ki plačujejo najmanj 8 K davka.

Ker ni izključeno, da je dobilo več občin enaka navodila, oziroma da je izdalo enake odredbe tudi kako drugo okrajno glavarstvo, opozarjamo tem potom vsa županstva, da je ta pouk popolnoma nepravilen in nasprotuje jasnemu besedilu postave, ki pravi, da se ima sprejeti med deželnozborske volilce v skupini kmetiskih občin **vse občinske volilce prvega in drugega razreda**, ne glede na višino predpisanega davka.

Kateri volilci (n. pr. ženske i. dr.) se morajo izpustiti, oziroma črtati, je natančno povedano v zadnji številki „Občinske Uprave“.

Ker je mogoče, da so se vsled napačnega pouka ali napačnega tolmačenja postave v eni ali drugi občini res izpustili oni volilci prvega in drugega razreda iz občinskih volilnih imenikov, ki plačujejo manj davka nego 8 K, — opozarjamo tem potom, naj jih županstva ondi, kjer deželnozborski volilni imeniki še niso razporejeni, nemudoma vpišejo, drugje pa volilci sami skrbijo za to, da se vpišejo na podlagi reklamacij. — V volilni imenik za kmečke občine pride torej vsak občinski volilec I. in II. volilnega razreda brez ozira na to, koliko plača občinskim dokladam podvrženega davka. — Davčni znesek 8 K torej za te volilce ne velja, ampak le za volilce III. občinskega volilnega razreda, ki pridejo v deželnozborski volilski imenik poleg onih iz prvega in drugega razreda.

Tiskovine, ki so jih prejela županstva od okrajnih glavarstev, v kojih je naveden davčni cenus 8 K, nimajo za sestavo imenika nobenega pomena. Dotična rubrika naj se sploh ne izpolni, ali pa kveč-

jemu vstavi namesto zneska črta. Označeni davčni predpis pa za pravilno sestavo imenika ne velja.

Z ozirom na napačni pouk je izdala c. kr. deželna vlada vsem gg. okrajnim glavarjem sledeče naročilo:

Ljubljana, 20. oktobra 1913. — Št. 3051/pr. —

Po ravnokar došli vesti je občinske predstojnike rubrika „Plačevanje davka več ali manj kot 8 K“ v uporabo poslanih tiskovinah volil. list pripravila deloma v zmoto. Vaše blagorodje se vsled tega naproša, takoj po prejemu tega odloka poučiti občinske predstojnike o volilni pravici za deželni zbor in o tozadevnem vpisovanju volilnih upravičencev v volilne listine in jih pri tem zlasti opozoriti na določbe § 13., al. a) zakona z dne 26. avgusta 1908, št. 18 dež. zak., po katerih imajo tudi volilno pravico za deželni zbor spričo splošnih določil, navedenih v § 10. deželnega volilnega reda vsi oni po veljavnem obč. redu k volitvi v občinski zastop upravičeni in po § 16. in 16. a) dež. vol. reda od volilne pravice neizključeni občani, ki spadajo v občinah s tremi volilnimi razredi v prvi in drugi volilni razred ter plačajo v tretjem volilnem razredu najmanj 8 K direktnega davka.

Ker ima po veljavnem obč. redu vsaka občina tri volilne razrede, odpade al. b) navedenega paragrafa.

V deželnozborsko volilno listino se morajo torej vpisati vsi občinski volilci I. in II. volilnega razreda brez ozira na to, ali plačajo več ali manj kot 8 K davka, če odgovarjajo tudi v drugih ozirih zahtevam zakona.

Zadostuje, ako so dotični volilci volilni upravičenci v I. in II. volilnem razredu občine. Cenzus 8 kron pride le v poštrev pri občinskih volilcih III. volilnega razreda (§ 15. d, točka 2. veljavnega občinskega reda).

Rubrike o plačevanju so se obdržale v tiskovinah volilnih listin samo v statistične namene, kar naj se tudi omeni občinskim predstojnikom.

C. kr. deželni predsednik:

Schwarz.

Zakoni in predpisi za orožništvo.

§ 76.

Če se poveri orožništvu straženje jetnikov, bodisi v pravih zaporih, bodisi v drugih prostorih, kar se pa sme zgoditi samo v sili in samo za kratek čas, potem se mora orožništvo natančno držati vseh tozadevnih za vojaške straže obstoječih predpisov. Zlasti se ne sme nikomur dovoliti dostop k jetnikom ali pogovor pri vratih, skozi okno ali kakorkoli, če ni navzoč dotični sodni uradnik; ravno tako se ne sme trpeti, da bi se jetniki sporazumevali z raznimi znamenji, namigavanji, očmi itd.

Orožnik mora vse, karkoli med straženjem zapazi, kakor tudi vsako prošnjo in zahtevo, ki jo stavi jetnik do njega, sporočiti oblastvu, kakor hitro more to storiti, ne da bi pri tem zapustil svoje mesto; orožnik se pa z jetnikom ne sme spustiti nikdar v kak pogovor.

§ 77.

Orožniku je kar najstrožje prepovedano v svrhu pridobitve sumljivih razlogov ali dokazov vplivati na to, da se osumljenca zapelje k lotitvi, nadaljevanju ali dovršitvi kakega kaznivega dejanja, ali da mu skrivaj najete osebe izjavljajo priznanja, katera naj bi se potem ovadila sodišču.

Ravno tako so ne sme uporabljati obljub ali pretvez, groženj in prisilnih sredstev v to, da bi se obdolženca dovedlo do priznanj, odnosno do tega, da bi izpovedal druge gotove ovadbe.

Če pa jetnik orožniku iz lastnega nagiba kaj razodene, bodisi da je to pravilno priznanje, ali pa kako drugo namigavanje, ki se nanaša nanj ali pa na druge osebe, potem je orožnik dolžan, sporočiti to poklicanemu oblastvu.

§ 78.

Če je orožništvu poverjeno spremljanje jetnikov in obsojenih hudodelcev ali sicer občenevarnih oseb, mora oblastvo označiti orožništvu one osebe, ki so posebno nevarne ali glede katerih so potrebne posebne varnostne naredbe.

Orožnik mora osebe, ki jih ima odpraviti, pri prevzetju telesno preiskati, če nimajo morebiti pri sebi kakega orodja ali pa orožja.

Ženske osebe naj se puste, v kolikor je to mogoče, preiskati po zanesljivih ženskah.

Ako ima jetnik denar ali dragocene stvari, jih izroči oblastvu spremljajočemu orožniku proti potrdilu.

Končno mora orožnik pri prevzetju takih oseb tudi gledati na to, če so zadostno oskrbovane in če imajo obleko, ki je primerna letnemu času. Če temu ni tako, potem mora predstojnika oblastva ali njegovega namestnika na to opozoriti.

§ 79.

Ako spremlja jetnika en sam orožnik, je treba podvojene previdnosti in pazljivosti. To velja tudi v vseh onih slučajih, v katerih je število jetnikov enako številu spremljajočih orožnikov ali celo večje.

Vklepanje, sredstvo proti upornosti in begu, se sme uporabljati samo pri onih prijetih osebah, ki jih je treba odpraviti, pri katerih osebna varnost orožnika ali pa varna izročitev to zahteva.

Pri starcih, bolnikih, pohabljenih in slabotnih osebah, potem pri ženskah in mladoletnih naj se vklepanje opusti, v kolikor ni proti tej izjemi utemeljenih pomislekov.

Za vsako zlorabo pravice, ki jo ima glede vklepanja orožnik, je ta odgovoren.

Glede postopanja pri vklepanju so obsežena podrobnejša navodila v dodatku.

§ 80.

Med transportom se ne sme nikomur dovoliti pristop k jetnikom, ali pa da bi se z njimi kakorkoli sporazumel. Če potrebuje jetnik med potom jedi in pijače, se mu jo sme dati samo v navzočnosti orožnika in če le mogoče, v posebnem prostoru.

Orožnik ne sme dopustiti, da bi jetnika med potom kdo dejanski ali z besedo žalil, zasmehoval ali zmerjal.

§ 81.

Če jetnik med potjo zbolí ali če je treba prenočiti, je v prvem slučaju preskrbeti zdravniško pomoč ravna je pri tem z vso previdnostjo, v drugem slučaju pa skrbeti za to, da se jetnika dobro zapre in zastraži. V obeh slučajih je pa postopati sporazumno in s sodelovanjem občinskega predstojnika.

§ 82.

Nikdar se ne sme prepustiti svojevoljnosti jetnika, da bi si izbral, ali naj se ga odpravi peš ali pa z vozom. To določi oblastvo.

Če jetnik med potom trdi, da ne more peš dalje, je to sporočiti bližnjemu krajevnemu oblastvu, po okolišnih določiti zdravniško preiskavo in sporazumno z oblastvom vse nadaljno ukreniti.

§ 83.

Spremljajoči orožniki morajo paziti tudi na efekte (stvari) jetnikov. Ne smejo dovoliti, da bi jetniki med potom kaj svoje lastnine, bodisi to obleka ali kakoršni koli predmeti, prodali, podarili, proč pometali ali uničili.

Če je dalo oblastvo jetnikom za varstvo proti slabemu vremenu plašče, odeje itd., potem morajo orožniki skrbeti za to, da se ti predmeti ohranijo in jih morajo pri izročitvi jetnikov ravno tako pravilno oddati. Če gre pa transport čez meje v državnem zboru zastopanih kronovin in dežel, se morajo ti predmeti pri izročitvi jetnikom odvzeti in pri vrnitvi izročiti oblastvu proti potrdilu.

§ 84.

Če se orožništvu naroči eskortiranje več oseb naenkrat, potem se mora gledati na to, da so jetniki kolikor mogoče ločeni in da se prepreči medsebojno dogovarjanje.

§ 85.

Če nastanejo med potom kake nepričakovane ovire, in če ima spremstvo radi varne odprave jetnikov

kake skrbi, mora pri bližnjem c. kr. oblastvu ali pri občinskem predstojniku bližnje občine prositi, da mu da v pomoč zanesljive ljudi.

§ 86.

Spremljajočemu orožniku izda oblastvo v slučaju, ako mu je izročilo kako gotovino v poravnavo spremnih stroškov, vselej predpisano spremnico in poverilno (legitimacijsko) listino.

Če je jetnika spremiti samo do bližnje orožniške postaje, tedaj se mora orožnik takoj po prihodu v stanovališče podati z jetnikom neposredno k dotičnemu postajnemu poveljniku. Tam se ima izvršiti oddaja jetnika, efektov itd. na podlagi spremne listine. Prevzemajoči poveljnik mora potrditi prevzete tako na zadnji strani te listine, kakor tudi v konsignaciji oddajajočega orožnika ter v njegovi službeni knjigi.

Po izvršenem prevzetju se mora orožnik vrniti v svoje stanovališče in to sporočiti svojemu poveljniku.

§ 87.

V onih slučajih pa, v katerih se morajo jetniki izročiti neposredno kaki sodni ali varnostni oblasti, se jih mora dovesti takoj neposredno po prihodu v kraj k dotični oblasti odnosno v zapor.

Izvršitev se zvrši na zgoraj omenjeni način. Prevzetje jetnikov in njihovih efektov mora potrditi jetniški čuvaj oziroma ječar.

§ 88.

Na železnicah se morajo gnanci in kaznjenci kakor tudi njihovi spremljevalci, če le mogoče prevažati v posebnih, od ostalih potnikov ločenih vozovih.

Na železnicah in parnikih sme orožnik imeti puško samo pripravljeno, da jo lahko takoj nabaše, bajonet mora pa vtakniti v nožnico neposredno pred vstopom v voz. Ko zapusti voz, mora zopet nasaditi bajonet in nabasati puško z eno patrono.

§ 89.

Za spremljanje odgonskih transportov se sme porabiti orožništvo samo v onih slučajih, ki jih službeno oblastvo izrečno za to označi, in v katerih je taka izjemna uporaba orožništva po obstoječih predpisih opravičena.

§ 90.

Če službeno oblastvo pritegne orožništvo k sodelovanju povodom prisilnega izterjavanja davkov, se mora to sodelovanje omejiti na to, da orožništvo prisostvuje tem uradnim opravilom le v toliko, v kolikor gre za ohranitev uradnega ugleda in za obrambo od oblastva odposlanih uradnih organov proti nedostojnemu obnašanju strank.

V pomoč prideleni orožniki torej pri kaki morebitni rubežni ali drugih eksekucijskih korakih nikakor ne smejo sodelovati, ampak morajo samo za to skrbeti, da morejo oblastveni organi prejete ukaze izvršiti brez motenja in nereda.

(Dalje.)

Odškodnina odbornikom za vdeležbo pri občinskih sejah nedopustna.

Št. 19.038.

Okrožnica

županstvu na Kranjskem.

Deželni odbor se je prepričal, da se plačuje v raznih občinah odškodnina iz občinske blagajne občinskim odbornikom za vdeleževanje pri občinskih sejah.

Vsled sklepa deželnega odbora v seji dne 20. septembra 1913 se opozarjajo županstva, da je to nepostavno in da se morajo take odškodnine odpraviti, — ker vdeležba pri občinskih sejah ne spada med one občinske opravke, za koje gre občinskim zastopnikom kako povračilo iz občinske blagajne po § 25. občinskega reda.

To okrožnico je prebrati v prvi seji občinskega odbora ter o tem poročati deželnemu odboru.

Od deželnega odbora kranjskega.

V Ljubljani, dne 5. oktobra 1913.

Za deželnega glavarja:

Lampe.

Iz XXVI. seje dež. odbora kranjskega dne 18. avgusta 1913.

Šolstvo.

1. Pritrdi se predlogu deželnega šolskega sveta o razširjenju ljudske šole na Vrhopolju v trirazrednico.

2. Podelijo se podpore raznim obrtno-nadaljevalnim šolam, ki so za to prošile, ostale se pa pozove, da čim preje vložijo tozadevne prošnje.

Vodna preskrba.

Za zgradbo vodovoda za Žalno in Veliko Loko se dovoli 30% deželni prispevek in naprosi deželno vlado za izposlovanje državne podpore.

Ceste in mostovi.

Z ozirom na določila novega cestnega zakona se razdelijo cestni odborniki na občine po razmerju dolgotnosti cest, davčne moči in števila prebivalcev. Cestne volitve se določijo za celo deželo na 14. septembra 1913.

Živinoreja.

Za živinorejsko razstavo v Sodražici, s katero bo združena prodaja plemenske živine, se dovoli 500 K podpore iz državnih sredstev.

Iz XXVII. seje dež. odbora kranjskega dne 30. avgusta 1913.

Ceste in mostovi.

1. Deželnemu stavbnemu uradu se naroči, da izdela načrte za nov železobetonski most na okrajni cesti Žiri-Ildrija.

2. Izdelajo se načrti za cesto iz Kumerdorfa čez Breže do deželne ceste Kočevje - Koprivnik.

3. Za zgradbo občinskih cest se dovoli občini Sv. Jošt 1300 K podpore.

Razno.

Rafaelovi družbi se dovoli 1400 kron podpore z ozirom na njeno uspešno delovanje.

Iz XXVIII. seje dežel. odbora kranjskega dne 13. septembra 1913.

Šolstvo.

Obrtno-nadaljevalni šoli v Kropi se dovoli 312 K, na Vrhniki 400 K, v Spod. Šiški pa 550 K podpore.

Deželne elektrarne.

Odobrijo se dobavni ceniki za oddajo električnega toka za razsvetljavo in za gonilno silo iz deželne elektrarne na Završnici.

Živinoreja.

1. Vzamejo se na znanje pogoji c. kr. poljedelškega ministrstva, pod katerimi bo dajalo podpore za napravo skupnih pašnikov. (Interesentom so ti pogoji na razpolago v deželnem kulturnem oddelku.)

2. Mlekarski zadrugi v Št. Lovrencu se dovoli za njeno prašičorejsko napravo 4000 K predujma na račun državne podpore.

3. Za razstavo goveje živine v Sodražici se dovoli 500 K podpore iz deželnih sredstev.

Vodna preskrba.

Povabijo se razne znane tvrdke, da oferirajo za napravo načrtov in proračunov za vodovod Ribnica-Kočevje.

Gasilstvo.

1. Zastopnikom deželnega odbora v deželni gasilski zvezi se imenuje deželni odbornik dr. Pegan.

2. Tajnikom te zveze se imenuje F. Lavtižar, nadučitelj v Spodnji Šiški.

3. Podobčini Rozalnice se dovoli 300 K podpore v gasilske namene, ki se izplača, ko pristopi podobčina k deželni gasilski zvezi. Dalje se dovoli gasilnemu društvu Grmovlje 1000 kron podpore, ki se izplača v dveh letnih obrokih. Gasilnemu društvu Kandija se dovoli 33% podpora k proračunanim stroškom v znesku 7892 K, ki se izplača v treh letnih obrokih. Ravno tako se dovoli 33% podpora od proračunanih izdatkov gasilnemu društvu v Vipavi do najvišjega zneska 2970 kron. Gasilnemu društvu v Brusnicah se dovoli 1000 K podpore.

Razno.

1. Sklep ljubljanskega mestnega občinskega sveta o dovolitvi 6000 K za podpore mestnemu učitelstvu se razveljavi in tozadevno vloženi pritožbi ugodi.

2. Deželni odbor se obrne s posebno vlogo na obratno vodstvo državnih železnic v Trstu zaradi odredbe, da bodo vozili kamniški vlaki tudi na južni kolodvor.

Iz XXIX. seje dež. odbora kranjskega dne 20. septembra 1913.

Šolstvo.

Razdelijo se nagrade iz deželnega zaklada onim učiteljem, ki so vzorno vodili šolske vrtove.

Občinske zadeve.

Vsa županstva se opozorijo, da je izplačevanje odškodnin iz občinske blagajne onim odbornikom, ki se vdeležijo občinske seje, nepostavno, vsled česar se mora to opustiti.

Živinoreja.

V času od 13. oktobra 1913 do 17. januarja 1914 priredi deželni odbor v Kočevju tečaj za prvo pomoč v sili pri goveji živini. V tečaj se sprejme 12 kmečkih sinov, ki dobijo za ta čas po 20 K mesečne podpore.

Vodna preskrba.

Poročilo k zakonskim načrtom o zgradbi vodovoda za Staritrn in okolico pri Črnomlju se odobri in predloži deželnemu zboru.

Zagradba hudournikov.

Ker so prispevki za zagradbo hudournikov Belca, Suha in Slamnica že zagotovljeni, se predloži deželnemu zboru tozadevno poročilo z zakonskim načrtom.

Zdravstvo.

1. Prošnja občine Št. Peter na Krasu za ustanovitev novega zdravstvenega okrožja s sedežem v Št. Petru se odkloni, ker ni upanja, da bi se dobil kak zdravnik za tako majhno okrožje. (Dosedaj je 6 mest okrožnih zdravnikov nezasedenih, vključ temu, da so se letos že štirikrat razpisala.)

2. Deželnemu zboru se predloži poročilo s predlogom o ustanovitvi tečaja za bolniško strežbo z internatom.

Razno.

Avstro-ogrski šoli v Aleksandriji, katero posečajo v obilni meri tudi slovenski otroci, se dovoli 200 kron podpore.

Vprašanja in odgovori.

138. Županstvo Šm. pri J. (Št.)

Vprašanje:

Štajerski deželni odbor je odločil, da moramo plačati oskrbne stroške (doneske) za v tukajšnjo občino pristojnega otroka M. J. — in sicer do izpolnjenega 14. leta. — Otrok je bil rojen 15. januarja 1902 in je bil v javni oskrbi v najdenišnici do 14. januarja 1904; smatrati ga je torej kot ubogega v zmislu zakona z dne 27. avgusta 1896, dež. zak. št. 63 (Štaj.). — Tako navaja deželni odbor v svoji odločbi, in pravi dalje, rešujoč prošnjo otrokovega rednika I. W., v kateri je zahteval ta oskrbnino za ves čas, odkar je prevzel otroka v rejo iz najdenišnice, da se mu prizna oskrbnina le od meseca maja 1911 nadalje, ker od leta 1904. nadalje pa do maja 1911 ni te pravice več ugotavljal. — Pripomniti je treba, da je morala tukajšnja občina otroku domovinstvo pripoznati.

Tukajšnji občinski odbor je sklenil, da plača le oskrbne (vzgojevalne) troške od maja 1911 do novembra 1911, ker se je takrat naznanilo deželni odboru, da je sklenil tukajšnji občinski odbor prevzeti otroka v lastno oskrbo.

Deželni odbor je pa obenem odločil v svoji zgoraj omenjeni odločbi, da se nalaga v varstvo koristi otroka tukajšnji občini dolžnost, da mora plačevati oskrbne doneske do 14. leta, ker ni dvoma, da je ta način oskrbe otrokove, zlasti da se ne pretrga njegova vzgoja — mnogo boljši, ako ostane otrok pri dosedanjem redniku.

Na podlagi tega vprašamo: Ali je občina dolžna plačati oskrbnino za otroka redniku, kakor zahteva deželni odbor, — ali pa moremo zahtevati izročitev otroka v občinsko oskrbo?

Odgovor:

Že z ozirom na to, da je odločil deželni odbor, da naj ostane otrok pri dosedanjem redniku, občina ne more zahtevati, da bi se ji izročilo otroka v lastno oskrbo, ker se mora ukaz deželnega odbora pač izvršiti in ker ni dvoma, da je deželni odbor gotovo dognal, da je sedaj za otroka dobro preskrbljeno, predno je izdal svojo odločbo.

Sicer bi itak ne mogli storiti drugega, nego se k večjemu pritožiti proti odločbi deželnega odbora na c. kr. upravno sodišče; to bi bilo pa odsvetovati, ker bi veljala pritožba sama toliko, kolikor bodo znašali oskrbni stroški do otrokovega 14. leta.

Zahteva občinskega odbora pa po našem mnenju tudi v zakonu ni vtemeljena. Pač določa § 12. zakona o javnem oskrbovanju ubožcev (za Štajersko) z dne 27. avgusta 1896, dež. zak. št. 63, da občina lahko stori ubožno oskrbo ubožcev, ki bivajo zunaj občine, odvisno od tega, da pridejo stanovat v domovno občino, — določa pa obenem tudi gotove izjeme. Taka izjema je po našem mnenju dana v Vašem slučaju, v katerem je otrokova oskrba v občini bivališča, torej druga možnost oskrbovanja morda boljša, in občina vsled tega nima višjih izdatkov. Ni dvoma, da je za otrokovo vzgojo mnogo boljše, da ostane tam, kjer je; na drugi strani pa je ravno tako gotovo, da troški za otroka doma ne bodo nič manjši. — Vzgoja torej, ki se ne sme prekiniti, ako naj bo dobra, pride predvsem v poštev. Vzgojo otrok pa določa § 3. preje navedenega ubožnega zakona za Štajersko, kakor tudi § 24., II. odst. domovinskega zakona z dne 3. decembra 1863, drž. zak. št. 105. — A tudi v §§ 17.—20. razglasa deželnega odbora štajerskega z dne 25. oktobra 1896, dež. zak. št. 65 ne najdete nobene določbe, na katero bi mogli opirati svojo zahtevo.

Edino takrat bi domovna občina lahko uveljavila zahtevo za izročitev otroka, če bi se ondi, kjer je sedaj v izreji in vzgoji, ne vzgajal tako, kakor zahteva § 47. navedene ubožne postave. — To pa v tem slučaju gotovo ni, ker bi sicer deželni odbor ne bil izdal take odločbe. Pustite torej otroka v poštenu vzgoji tam kjer je, da mu ne ogrenite življenja in da postane pri enotni vzgoji koristen član človeške družbe.

139. Županstvo št. J.

Vprašanje:

V tukajšnji občini je občinska cesta, ki pelje čez potok; občinski je tudi most čez ta potok; ta most vzdržuje občina.

Pred 40. leti je del tega potoka odvezel od glavne struge nek takratni posestnik, da je napeljal vodo na mlin na ta način, da je skopal po svojem travniku

jarek, a tudi čez občinsko cesto. — Občina takrat ni ugovarjala, le to je zahtevala, da naj bo most na občinski cesti vzdrževal sam, ker ga sploh popred na onem mestu ni bilo treba, in pa da naj skrbi za to, da se bo voda potem zopet odtekala v staro strugo. — Vse to se je dogovorilo le ustno in se ni spisal noben tozadevni zapisnik.

Dotični posestnik je potem dovršil ondi mlin in tudi vzdrževal omenjeni most. Pred 10. leti se je pa mlin podrl. Lastnik je umrl, a posestvo je pripadlo njegovemu sinu, ki je tudi še vzdrževal ta most. Ta sin je umrl v Ameriki in posestvo je prevzela njegova žena, ki se pa naenkrat brani vzdrževati ta most.

Pripomniti je treba, da teče zadnjih 10 let voda po dotičnem jarku, ki ga je izkopal omenjeni prvotni posestnik pred 40 leti, — le ob povodnjih, ker se je podrl jez in teče voda zopet po stari strugi.

Sedanja posestnica noče niti vzdrževati mostu, ne zasuti jarka, pa tudi ne pripusti, da bi občina položila v jarek velike cementne cevi, ki bi popolnoma zadostovale za odvajanje ob deževju nastopajoče vode. — Stranka se izgovarja, morda bo še uredila jez in mlin ter vodo izrabila, mostu pa tudi noče ne narediti (menda popraviti) in ne vzdrževati.

Županstvo se je prepričalo, da je most v slabem stanju, da je v najkrajšem času lahko mogoča nesreča. Kaj naj stori?

Odgovor:

V tem vprašanju je precejšna nejasnost. — Ali je tu en most, ali sta dva? Ali je eden, ki ga je zgradila na občinski cesti občina, ki ga tudi vzdržuje; drugi pa, ki ga je napravil svoječasno dotični posestnik in ki ga njegovi nasledniki vzlic svoječasnemu dogovoru s prvotnim posestnikom nočejo več vzdrževati. Če sta torej dva mostova, pustimo prvega na strani, ker skrbi zanj občina.

Šlo bi torej za oni most, ki ga je napravil pred 40. leti dotični posestnik in ga tudi sam vzdrževal. — Vprašanje nastane: Čegav je pravzaprav ta most? Po starem in novem cestnem zakonu je smatrati mostove za dele one ceste, ki jo vežejo, če ni posebnih izjem; (n. pr. deželni most čez kako reko, ki veže okrajno cesto). — Po zakonu se ne more smatrati dotični most za kako samostalno stavbo; (§ 7., II. odstavek starega cestnega zakona z dne 28. julija 1889, dež. zak. št. 17, odnosno isti paragraf novega cestnega zakona z dne 21. februarja 1912, dež. zak. št. 22 iz leta 1913.) Ne kaže torej drugega, nego postaviti se na stališče, da je most občinski, ker je na občinski cesti, in ker ga brez dvoma rabijo ali vsaj lahko rabijo vsi občani. — Če ga je pred 40. leti postavil dotični posestnik sam, to na stvari sami ne more ničesar spremeniti, ker je bil v prvi vrsti njemu v korist; sicer je pa od takrat že nastopila doba priposestevanja.

Naš nasvet je ta-le:

Da bo mogoče zadevo inštančnim potom rešiti, naj se predloži predvsem v sklepanje občinskemu odboru. — Ta naj se izreče, je-li smatrati dotični most občinskim in kako ga je vzdrževati, oziroma se pri tem na § 22. novega cestnega zakona glede izrednih prispevkov za vzdrževanje, če služi dotični most pretežno le sedanji lastnici nekdanjega mlina, — in pa na kak drug način naj se spravi oni del ceste v porabno stanje.

Povdarjamo, da je to le naše mnenje, in ne kako določno navodilo, ker je stvar pač nejasna in bo rešitev mogoča le uradoma na podlagi temeljitih poizvedb.

Gotovo pa je, da je dolžnost županstva kot krajevno-policijskega oblastva, da nemudoma poskrbi za zadostno varnost in dá takoj popraviti most za enkrat pač na stroške občine. Če se kasneje dožene in pravomočno odloči, da je dolžna nositi troške ali prispevati k njim omenjena posestnica, se bo prispevek itak lahko naknadno izterjal od nje. — Če preti nevarnost, ima županstvo pravico in dolžnost, oni most za splošni promet zapreti.

140. Županstvo Č.

Vprašanje:

Zaradi pravilne sestave volilnega imenika in morebitne poznejše reklamacije prosimo pojasnila:

1. Ali mora biti dotični, ki biva eno leto v občini, že takrat, ko prične enoletno bivanje, 24 let star, ali zadostuje, da dopolni 24. leto na dan razpisa volitve, kakor pravi postava?

2. Ali ima vojaški dopustnik, ki je prišel letošnjo jesen na dopust in je star 24 let, že volilno pravico? Njegovo stanovišče je bilo vedno v občini, a med vojaško dobo seveda ne. — Ali spada že v volilni imenik?

Odgovor:

K 1. Ni dvoma, da ima v splošnem volilnem razredu volilno pravico dotični, ki biva v občini, t. j. ki ima ondi svoje stanovišče eno leto, brez ozira na to, da je še le sedaj dopolnil 24. leto. Zakon z dne 26. avgusta 1908, dež. zak. št. 15 določa v § 13 a), da mora ona oseba moškega spola, ki je spolnila 24. leto, imeti v tisti občini na Kranjskem, v kateri naj se izvršuje volilna pravica, vsaj eno leto svoje stanovišče, in sicer na dan, ko se razpiše volitev, to se pravi, tisti dan mora poteči eno leto, odkar stanuje ondi.

Zakon tu ne določa, da bi moral dotični stanovati v občini eno leto kot polnoleten, ker bi bil v tem slučaju na dan razpisa volitev star 25 — in ne 24 let! Brez nadaljnjega preiščevanja lahko vpišete dotičnega volilca v volilni imenik.

K 2. Naše mnenje je tudi v tem slučaju, da spada dotičnik v volilni imenik, da torej ima volilno pravico. Res je bil odsoten z doma, dasi v občini s tem, ker je moral oditi k vojakom, ni opustil svojega stanovišča. — Svetujemo Vam, da ga vpišete med volilce; če bode vložena kaka reklamacija, se bo volilna pravica ugotovila v tem postopanju po političnih oblastvih.

141. Županstvo Ambrus.

Vprašanje:

„Občinska Uprava“ piše, da naj sprejmemo med volilce kmečke kurije vse, ki plačajo kaj občinskim dokladam podvrženega davka, — okrajno glavarstvo Rudolfovo pa ukazuje, da naj sprejmemo samo one, ki plačujejo najmanj 8 K davka.

Kako naj vendar postopamo, da ne bo vse delo zaman?

Odgovor:

To, kar je pisano v „Občinski Upravi“, drži in po tem naj se županstva ravnaajo! Določbe § 13. deželnega volilnega reda so vendar tako jasne, da ni mogoče dvomiti o tem, kdo ima volilno pravico. Ta paragraf (zakona z dne 26. avgusta 1908, dež. zak. št. 15, kakor tudi isti paragraf zakona z dne 5. novembra 1898, dež. zak. št. 40), določa izrečno, da volijo v skupini kmečkih občin v deželni zbor vsi občani, ki imajo pravico voliti občinski odbor v prvem in drugem razredu, torej brez

ozira na davek, ki ga plačujejo; poleg teh pa še oni, ki plačujejo v tretjem razredu najmanj 8 K neposrednega (direktnega, cesarskega) davka.

Morda niste ukaza c. kr. okrajnega glavarstva prav razumeli, ker ne moremo misliti, da bi politično oblastvo zakon tolmačilo drugače, nego se glasi že njegovo besedilo samo.

142. Gospod F. L. v B.

Vprašanje:

Imajo li župniki v pokoju, ki prebivajo v občini nad eno leto, volilno pravico ne le v splošnem volilnem razredu, ampak tudi v onem kmetskih občin?

Odgovor:

Po § 15. c), točka 2., lit. a) občinskega volilnega reda imajo tudi vpokojeni duhovniki pravico voliti v drugem razredu v občinski zastop.

Če jim gre torej pravica za volitev v občinski zastop, jim gre tudi za volitve v deželni zbor.

Paziti je namreč na besedilo zakona (deželno-zborskega volilnega reda z dne 26. avgusta 1908, dež. zak. št. 15), ki pravi, da volijo v skupini mest in trgov in kmetskih občin vsi oni, ki imajo pravico voliti v občinski zastop in ki spadajo v občinah ... v prvi in drugi razred itd. (črka a) § 13. navedenega zakona.)

143. Gospod I. H. v Bl.

Vprašanje:

Prosim pojasnila v zadevi volilskih imenikov za deželnozborske volitve v kmečki kuriji v tem-le oziru:

V „Občinski Upravi“ pišete, da volijo v kmetski in mestni kuriji vsi, ki so v I. in II. razredu upravičeni voliti v občinski zastop brez ozira na njihov davek, dalje iz III. razreda oni, ki plačujejo vsaj 8 K direktnega davka. To mi ni razumljivo, kajti v III. razredu voli tudi I. in II. razred poleg onih, ki nič davka ne plačujejo. Če bi bilo po Vašem, voli v deželni zbor ves I. in II. razred, četudi plača le en vinar davka, ker tudi taki volijo v II. razredu v občinski zastop. Kar trdite za I. in II. razred, pobijate za III. razred, ko zahtevate 8 K direktnega davka. Povejte bolj jasno in pustite III. razred v miru ali pa I. in II., saj se lahko iz tega ali onega dožene, ker III. razred obsega vse volilce.

Odgovor:

Volilna pravica za deželni zbor temelji na volilni pravici za občinske zastope. To stoji izrečno v zakonu. Kakor torej ne volijo vsi davkoplačevalci v občinski zastop v I. ali II. razredu, ampak na podlagi določil § 15. d) občinskega volilnega reda nekateri davkoplačevalci tudi v III. razredu, tako veljajo določene izjeme tudi pri deželnozborskih volitvah. — Treba je torej na vsak način ločiti I. in II. razred občinskih volilcev od III. razreda; to je v deželnem volilnem redu tudi izrečno določeno v § 13. (zakona z dne 26. avgusta 1908, dež. zak. št. 15); tako sta ravno vspricho navedenega razločka v skladu občinski in deželni volilni red. — V I. in II. razredu volijo v občinske zastope vsi oni, ki plačujejo občinskim dokladam podvržene direktne davke, od drugih upravičencev pa v II. razredu le oni, ki jih navaja § 15. c) občinskega volilnega reda. — V I. in II. razredu zadošča direktni, občinskim dokladam podvrženi davek tudi v najnižjem znesku. — Iz III. razreda pa volijo le oni, ki plačujejo najmanj 8 K kakega davka, ki ni podvržen občinskim dokladam, n. pr. osebna dohodnina.

Naj Vas torej to diferenciranje ne moti! Saj sedaj v volilni pravici ni nikdo prikrajšan, ker voli potem

v splošni kuriji vsak upravičenec brez ozira na davek, česar popred ni bilo.

144. Županstvo Št. R.

Vprašanje:

1. C. kr. okrajno glavarstvo v K. je ukazalo, da se sprejmo v volilski imenik za volitve v skupini kmečkih občin samo oni, ki plačujejo najmanj 8 kron državnega davka. — Z ozirom na članek v zadnji „Občinski Upravi“ je ta ukaz v protislovju. Kdo ima torej prav? Ali je morda že kaka razsodba v tem oziru? — Tu se bo ugodilo okrajnemu glavarstvu, vendar pa bi se potem reklamiralo volilce, ki bi imeli volilno pravico v zmislu § 13. dežel. volilnega reda, četudi ne plačajo 8 K, pa volijo v drugem občinskem volilnem razredu. Če se oziramo na zakon, na ukaz okrajnega glavarstva in na „Občinsko Upravo“, potem se sploh ne ve, kaj bi človek storil.

2. Ali naj se vpišejo tudi oni, ki so v Ameriki?

3. Ali naj se vpišejo tudi volilci, ki stanujejo v drugih občinah in plačujejo tudi tam davek?

Odgovor:

K 1. Ne dajte se motiti, če Vam tudi okrajno glavarstvo kaj ukaže, kar je v nasprotju z jasnim besedilom zakona. — V resnici ne razumemo, kako so mogla priti politična oblastva (— Vaš slučaj je že drugi, a jih je še več —) do napačnega tolmačenja zakona, ko vendar § 13. a) zakona z dne 26. avgusta 1908, dež. zak. št. 15 tako natančno loči prvi in drugi občinski volilni razred od tretjega! Naj Vam zadostuje to, kar smo pisali v zadnji številki „Občinske Uprave“, kar prinašamo danes na uvodnem mestu in med vprašanji in odgovori. Določbe zakona bodo vendar pravilne, — in naša navodila se drže točno zakona. — Ravnajte se torej po tem!

K 2. Kar se tiče volilcev, ki so v Ameriki, je gotovo, da spadajo v volilni imenik, ker govori za vpis okolnost, da so vpisani v volilnih imenikih za občinske volitve. — Mogoče je namreč, da se do volitve vrnejo domov, in v tem slučaju ne gre, da bi prišli ob volilno pravico. — Sicer pa, če jih niste vpisali že sedaj, storite to lahko tekom reklamacijskega postopanja. Če ne pridejo dotični osebno volit, je itak vseeno, če so vpisani, ker s pooblastilom voliti ne morejo.

V splošni kuriji pa seveda ne morejo priti v imenik, če nimajo v občini eno leto rednega stanovanjskega.

K 3. Glede volilcev, ki stanujejo v drugih občinah, je popolnoma natančno povedano v zadnji številki „Občinske Uprave“, da pridejo v volilni imenik, če so v občinskem volilnem imeniku I. in II. razreda, — ali plačujejo v III. razredu 8 K davka. — To so namreč oni občinski volilci, ki volijo v občini, v koji tudi plačujejo davek, stanujejo pa v drugi občini; (§ 4., točka 3. občinskega volilnega reda).

Kateri volilci naj se črtajo, je povedano v članku v zadnji številki „Občinske Uprave“ pod A, zadnji odstavek, točka 3. na strani 130.

Zaradi lažjega razumevanja navajamo tu nekatere slučaje:

I. Volilni upravičenec A. plačuje davek v občini Brezovica, stanuje pa v občini Horjul, v kateri ne plačuje davka. — Ker je volilec I. ali II. razreda med občinskimi volilci občine Brezovica, voli tudi v tej občini v deželni zbor v skupini kmečkih občin, dočim voli v splošni skupini v občini Horjul, ker ima tam eno leto svoje redno stanovanjske.

II. Vzemimo pa, da je volilnemu upravičencu predpisan davek v več občinah, torej je tudi upravičen voliti v občinske zastope več občin; ta voli v deželni zbor v oni občini, v kateri ima svoje redno stanovanjske.

Na primer: Volilec A. stanuje v občini Horjul; kot občinski volilec in občan več občin voli na podlagi davčnega predpisa v občinah Horjul, Brezovica, Sv. Jošt in Vrhnika.

Ker ima pa svoje redno stanovanjske v občini Horjul, izvršuje volilno pravico v dež. zbor v tej občini.

III. Če pa biva občan kake občine na Kranjskem zunaj dežele, na primer na Štajerskem, voli a) če mu je predpisan davek le v eni občini — v tej; b) če pa mu je predpisan v več občinah — v oni, kjer plačuje največ direktnega davka.

Primer a): A. stanuje v občini Zidani most, a ima posestvo v Radečah, kjer je občinski volilec II. razreda vsled davčnega predpisa. Pride torej v volilni imenik in voli v deželni zbor v Radečah v skupini kmečkih občin.

Primer b): B. stanuje v občini Bizeljko. Posestnik je pa v kranjskih občinah: Krško, Mokronog, Št. Rupert. — Občinski volilec je v vseh občinah, a največ davka mu je predpisanega v občini Št. Rupert, — torej voli v deželni zbor v tej občini v skupini kmečkih občin.

Voliti pa mora vsak le osebno.

(Kdor voli v skupini mest in trgov, ne more seveda voliti tudi v skupini kmečkih občin.)

Gospodarske vesti.

Novi trik proti „Vzajemni zavarovalnici“.

Od sv. Križa pri Litiji in drugih sosednih krajev se poroča, kako delajo potniki tujih zavarovalnic osobito „Slavije“, da pridobe in prevarajo naše ljudi, da podaljšajo svoje zavarovanje pri njih ali celo opuste „Vzajemno zavarovalnico“.

Sklíče vse zavarovance in jim pri tej priliki razlaga (seveda namenoma) napačno zadnjo bilanco „Vzajemne“ iz leta 1912. Pravi: Vzajemna zavarovalnica je res dobra, a kaj pomaga to, ko ni nič denarja. Zavarovalnica, ki jo plačajo udje, znaša le K 262.787-79, zavarovano je pa zelo veliko. Pri tem opusti namenoma delež pozavarovalnice, kajti v resnici je znašal prispevek članov z drugimi varnostnimi zakladi skupaj 673.356-87. Ta znesek od K 673.356-87 je pravi zaklad, ki jamči udom za varnost zavarovanja pri „Vzajemni zavarovalnici“, in ki popolnoma zadošča ter se od leta do leta zvišuje s prispevkom novih udov; s tem se morajo povišati tudi varnostni zakladi.

Iz tega se vidi zlobnost tujih potovalcev, ko trdijo, češ da jamstvo „Vzajemne zavarovalnice“ obstoji le iz zneska K 262.787-79, dočim znašajo v resnici varnostni zakladi K 673.356-87. Opozarjamo torej ljudstvo, naj ne verjame takim neresničnim poročilom, ki skušajo „Vzajemno zavarovalnico“ prav tako z lažnjivimi po-

datki napadati, kakor se je to godilo pred par tedni z nesramno gonjo proti „Ljudski posojilnici“.

Vsem pa, ki še niso zavarovani pri „Vzajemni zavarovalnici“ — kličemo: Pristopajte k tej edini domači zavarovalnici, ki ima tudi pri požarih največje sočutje do svojih rojakov, kar dokazujejo mnoge zahvale v časopisih. — Svoji k svojim; — kajti čim več nas bo, tem močnejši bomo in tem bolj bodo naraščale rezerve zavoda!

Kmetijske poučne tečaje, ki so se tako udomačili med našim ljudstvom, bo prirejal deželni odbor tudi letošnjo zimo.

Tozadevni tečaji bodo trajali po en dan, dva do tri ali več dni, kakor bo to primerno krajevnim potrebam in razmeram.

Predavalo se bo v prvi vrsti o kmetijskih stvarih kakor o živinoreji, prašičereji, mlekarstvu, namakanju, osuševanju in gnojenju travnikov, o sadjarstvu, vinarstvu in kletarstvu, o prvi pomoči in higijeni pri živini. Ravnotako se bo upoštevalo želje po predavanjih o ljudski higijeni, o hranilnicah in posojilnicah ter o ostalem združništvu, o občinskih posredovalnih uradih, zemljiški knjigi, testamentu, o upravi in ustavi itd.

Prošnje za prireditve takega tečaja je vlagati pri deželnem odboru najkasneje do 1. novembra t. l. V prošnji naj bo navedeno, kateri predmeti, po možnosti tudi kateri dnevi bi bili pripravi krajevnim po-

trebam. Navesti je tudi prostore, v katerih se bo tečaj vršil, za kar so najpripravnejše društvene dvorane, če teh ni, šolske sobe, načelno pa se tak tečaj v gostilni ne vrši. Za nedelje in praznike je po možnosti tudi navesti, kdaj se v dotičnem kraju vrši služba božja.

Po možnosti se bo deželni odbor oziral na to, da se vršita po dva tečaja istočasno v sosednjih občinah odnosno farah, da se predavatelji izmenjavajo.

Prošnje je vlagati pravočasno, ker se vsled velikega zanimanja za take tečaje na zakasnele ne bo več mogoče ozirati.

Iščem službo kot občinski tajnik ali slično službo.

Imam srednješolsko izobrazbo in večletno prakso kot obč. tajnik ter sem v **vseh panogah obč. uprave** popolnoma samostojen delavec z obsežno pravno naobrazbo. Vešč sem **slovenskega, srbo-hrvaškega, nemškega in italijanskega jezika** v govoru in pisavi, kakor tudi slovenske in nemške stenografije in strojepisja. Službo bi mogel nastopiti 1. januarja 1914 in prosim ponudbe na upravo tega lista pod „Treznost 28“.

Kranjska deželna banka v Ljubljani

v deželnem dvorcu — vhod v Gosposki ulici 2.

Obrestuje hranilne vloge po

$4\frac{1}{2}\%$

brez vsakega odbitka. Obresti se pripisujejo glavnici **polletno**. Vloge v tekočem giro-računu in na blagajniške liste po najugodnejših pogojih.

Daje komunalna posojila

občinam, okrajnim in šolskim odborom ter zdravstvenim zastopom, v

$4\frac{1}{2}\%$

komunalnih zadolžnicah.

Hipotekarna posojila

v zastavnih listih po

$4\frac{1}{2}\%$.

Eskomptuje menice denarnih zavodov in daje lombardna posojila. Prodaja lastne pupilarno-varne komunalne zadolžnice in zastavne liste.

Banka je pupilarno varen zavod ter jamči zanjo dežela Kranjska.

Uradne ure za stranke vsak delavnik od pol 9. do 12. ure dopoldne in od 3. do 6. ure popoldne.